

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 19 juni 2015
(OR. en)

10081/15

SOC 421
GENDER 13
PENS 5

NOT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	9302/15 SOC 371 GENDER 7 PENS 4
Ärende:	Lika inkomstmöjligheter för kvinnor och män: Att minska pensionsklyftan mellan könen – Rådets slutsatser

För delegationerna bifogas den slutliga versionen av slutsatserna som antogs av rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 18 juni 2015.

**Lika inkomstmöjligheter för kvinnor och män:
Att minska pensionsklyftan mellan könen**

Rådets slutsatser

EUROPEISKA UNIONENS RÅD, SOM BEAKTAR ATT

1. jämställdhet är en av de gemensamma och grundläggande principer som erkänns i artiklarna 2 och 3.3 i fördraget om Europeiska unionen, artikel 8 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 23 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna; jämställdhetsperspektivet bör integreras i all unionens verksamhet,
2. respekten för lika lön för lika arbete och likvärdigt arbete för manliga och kvinnliga arbetstagare har garanterats i fördraget sedan Europeiska ekonomiska gemenskapen grundades¹,
3. principen om lika behandling av kvinnor och män i frågor som rör anställning och yrke och social trygghet, samt i fråga om tillgång till varor och tjänster, inbegripet finansiella tjänster, fastställs i unionslagstiftningen, som förbjuder könsdiskriminering på dessa områden; principen om likabehandling av kvinnor och män bör också tillämpas på utbildningsområdet,
4. i den europeiska jämställdhetspakten (2011–2020) bekräftade rådet sitt åtagande att förverkliga unionens ambitioner på jämställdhetsområdet, bland annat när det gäller att minska klyftorna mellan könen i fråga om sysselsättning, utbildning och social trygghet,

¹ Artikel 119 i EEG-fördraget (nuvarande artikel 157).

5. ekonomisk självständighet i praktiken är ett av de prioriterade områden som anges i kommissionens strategi för jämställdhet 2010–2015, där pensionsklyftan mellan könen också särskilt lyfts fram som ett av de problem som måste åtgärdas,
6. i rapporten om pensionernas tillräcklighet erkände kommissionen och kommittén för socialt skydd att en viktig del av utmaningen med tillräckliga pensioner är könsspecifik,
7. medlemsstaterna har insett vikten av utvärderingen och övervakningen av jämställdheten som ett integrerat verktyg för att förbättra politiken; Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE) inrättades för att bland annat utveckla metoder som ska öka jämställdhetsuppgifternas jämförbarhet och tillförlitlighet; EIGE har utarbetat ett jämställdhetsindex som ett instrument för att mäta graden av jämställdhet inom specifika områden och för att bedöma hur långt medlemsstaterna har kommit i sina ansträngningar för att uppnå fullständig jämställdhet; ett av indexets huvudområden är "pengar", som fokuserar på ojämlikheter i fråga om kvinnors och mäns ekonomiska resurser och ekonomiska situation,
8. även om medlemsstaterna fortfarande ansvarar för utformningen och genomförandet av sina system för socialt skydd, kan unionen ge värdefulla bidrag till medlemsstaternas verksamhet inom relevanta områden,
9. dessa slutsatser bygger på rådets politiska åtaganden och på olika aktörers tidigare arbete, inklusive de dokument som förtecknas i bilagan,

OCH SOM FRAMHÅLLER ATT

10. främjandet av lika ekonomiskt oberoende för kvinnor och män, bland annat genom att minska inkomstskillnaderna, är avgörande för att man ska kunna säkra faktisk jämställdhet; en omfattande uppsättning politiska åtgärder behövs för att garantera jämställdhet när det gäller tillgång till ekonomiska resurser under hela livet,

11. pensionsklyftan mellan könen är en mycket omfattande och mångfasetterad fråga som måste ses mot bakgrund av ett antal politiska insatser som syftar till att förbättra jämställdheten, vilket kan inbegripa insatser för att öka kvinnors sysselsättningsgrad, minska lönegapet mellan könen, bekämpa könssegregering inom utbildning och sysselsättning, förbättra möjligheten att förena arbets-, familje- och privatliv, förbättra rätten till ålderspension genom att mildra följderna av avbrott i yrkeslivet, och ta sig an jämställdhetsfrågan när det gäller social delaktighet samtidigt som man beaktar den åldrande befolkningens och migrationens effekter,
12. enligt de senaste siffrorna från kommissionen² är skillnaden mellan kvinnors och mäns pensioner i EU i genomsnitt 38,5 %; det finns dock stora skillnader mellan de specifika situationerna i medlemsstaterna, och de åtgärder som måste vidtas för att hantera denna komplexa fråga varierar därefter,
13. pensionsklyftan mellan könen har hittills fått mindre uppmärksamhet än lönegapet mellan könen (EU-genomsnittet var 16,5 % år 2012); ändå är pensionsklyftan mellan könen ett av hindren för kvinnors ekonomiska oberoende under ålderdomen, då kvinnor också löper en större risk att drabbas av fattigdom än männen; det krävs olika åtgärder, inklusive forskning, övervakning och genomförande av politik som kan bidra till att minska de faktorer som ligger bakom skillnaderna mellan kvinnors och mäns pensioner inom områdena sysselsättning, arbetsvillkor, utbildning, möjligheterna att förena arbets-, familje- och privatliv, systemet för socialt skydd och tillgången till varor och tjänster,
14. pensionsutfallet för kvinnor och män kan återspegla ojämställdhet såväl i fråga om år av förvärvsarbete, arbetsmarknaden och omsorgsansvar som i fråga om den utsträckning i vilken pensionssystemen ger uttryck för dessa ojämlikheter; den tredubbla klyftan mellan könen i fråga om förvärvsfrekvens, arbetstid och lön kan ha en direkt inverkan på skillnaden mellan kvinnors och mäns pensioner; därför bör åtgärder som syftar till att minska pensionsklyftan mellan könen vidtas med avseende på hela arbetslivet,

² Rapport om jämställdhet mellan kvinnor och män, 2014.

15. pensionsklyftan mellan könen återspeglar det faktum att kvinnors arbetsliv fortfarande i mycket högre grad påverkas av omsorgsansvar än männens; därför har kvinnor fler avbrott i yrkeslivet och en mer begränsad karriär- och löneutveckling och arbetar oftare deltid än män; därför kan kvinnor missgynnas om pensionsrättigheterna främst bestäms på grundval av sysselsättningsrelaterade bidrag, särskilt om mildrande åtgärder saknas,

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA OCH EUROPEISKA KOMMISSIONEN att i enlighet med sina respektive befogenheter

16. vidta nödvändiga åtgärder för att fördjupa förståelsen av pensionsklyftan mellan könen enligt följande:
- a) Främja forskning i *orsakerna* till pensionsklyftan mellan könen, med fokus på alla relevanta frågor, inbegripet tillgång till arbete och utbildning, könssegregering inom utbildning som påverkar yrkesval, könssegregering inom sysselsättning, lönegapet mellan könen, deltidsarbete, nya former av sysselsättning, arbetslivets längd, den ojämlika fördelningen mellan kvinnor och män av omsorgsansvaret och hushållsarbetet, samt stereotypa könsmönster, liksom forskning för att analysera skatte- och förmånssystemens inverkan på kvinnors och mäns inkomster under ålderdomen och den roll som innehas av politiken för att förbättra möjligheterna att förena arbets-, familje- och privatliv.
 - b) Främja forskning i *effekterna* av pensionsklyftan mellan könen, bland annat på kvinnors ekonomiska oberoende, med beaktande av sådana frågor som den åldrande befolkningen, könsskillnader i fråga om hälsotillstånd och medellivslängd, föränderliga familjestrukturer och ökningen i antalet enpersonshushåll.
 - c) Främja forskning i effektiva strategier för att undanröja pensionsklyftan mellan könen.

17. säkerställa att en minskad pensionsklyfta mellan könen fortsättningsvis står högt på den politiska dagordningen både på unions- och medlemsstatsnivå, bland annat genom att
- a) inom ramen för kommittén för socialt skydd utarbeta en indikator som ska användas tillsammans med andra relevanta indikatorer, inbegripet lönegapet mellan könen, för att regelbundet mäta och övervaka pensionsklyftan mellan könen, och också genom att fortsätta att involvera alla relevanta aktörer i övervakningen av pensionsklyftan mellan könen, med användning av alla tillgängliga verktyg och resurser såsom den öppna samordningsmetoden och med fullt utnyttjande av medlemsstaternas och EU:s statistikbyråer och Europeiska jämställdhetsinstitutet (EIGE),
 - b) med respekt för deras oberoende uppmuntra alla relevanta berörda parter, inbegripet arbetsmarknadens parter, att genom lämpliga åtgärder ta itu med orsakerna bakom pensionsklyftan mellan könen,
 - c) stärka jämställdhetsintegreringen under hela livet och på alla relevanta områden, inklusive befolkningspolitik och system för socialt skydd och nationella strategier och EU-strategier för att främja ekonomisk tillväxt och social delaktighet,
18. arbeta för och eftersträva en övergripande uppsättning åtgärder för att hantera samtliga orsaker till pensionsklyftan mellan könen, bland annat i samband med genomförandet av Europa 2020-strategin; politiken på detta område bör sträcka sig över hela livet och kombinera förebyggande åtgärder som fokuserar på sysselsättningsmönster med mildrande åtgärder som syftar till att säkerställa tillräckliga och könsneutrala utfall under ålderdomen för både kvinnor och män; lämpliga åtgärder kan inbegripa
- a) att höja sysselsättningsgraden bland kvinnor, även för äldre kvinnor, genom att garantera kvaliteten på arbetstillfällena och lika lön och genom att stödja möjligheten att förena arbets-, familje- och privatliv, bland annat genom sådana åtgärder som att erbjuda flexibla arbetstider för både kvinnor och män och tillhandahålla lättillgänglig och ekonomiskt överkomlig och högkvalitativ omsorg för barn (inklusive omsorg efter skoldagens slut) och för andra närstående,

- b) att ta itu med negativa ekonomiska incitament för båda föräldrarna (och ensamstående föräldrar) att delta i betalt arbete, bland annat genom att uppmuntra till en jämnare fördelning av obetalt arbete mellan kvinnor och män samt till ett jämnare deltagande på arbetsmarknaden, och genom att stödja en smidigare övergång för kvinnor och män mellan deltidsarbete och heltidsarbete, och mellan omsorgsrelaterad ledighet och sysselsättning,
- c) att bekämpa könssegregering inom utbildning som påverkar yrkesval och könssegregering inom sysselsättning, bland annat genom att främja närvaron av fler kvinnor på beslutsfattande poster och genom att förbättra kvinnors tillgång till program för livslångt lärande, och genom att bekämpa könsstereotyper och uppmuntra flickor och pojkar/kvinnor och män att fritt välja utbildningsområden och yrken i enlighet med sina förmågor och färdigheter, och särskilt genom att främja kvinnors tillgång till utbildningsområden och yrken inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik,

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA att

- 19. ta itu med skillnaderna mellan kvinnors och mäns pensioner både när det gäller dagens och framtidens pensionärer, vilket främjar lika ekonomiskt oberoende för kvinnor och män och bidrar till att minska könsskillnaderna vad gäller fattigdomsriskerna under ålderdomen,
- 20. åtgärda situationen där kvinnor oftare arbetar deltid och har en relativt låg löneutveckling, eftersom dessa faktorer kan ha en skadlig inverkan på pensionsrättigheterna,
- 21. avskaffa eventuell könsdiskriminering i pensionssystemen, särskilt genom att utföra könsspecifika förhandsbedömningar av pensionspolitiken innan reformer genomförs,
- 22. vid behov främja socialskyddsåtgärder som mildrar de negativa effekterna av omsorgsrelaterade avbrott i yrkeslivet, deltidsarbete och låg löneutveckling på pensionsrättigheterna,

23. främja arbetet för ökad medvetenhet inom området för pensionsrättigheter, bland annat genom att lyfta fram befintliga ojämlikheter mellan könen, genom att ge kvinnor tillgång till information om följderna av deras karriärval, genom att t.ex. använda verktyg som pensionsräknare och genom att ge differentierade och uppdaterade uppgifter om den befintliga pensionsklyftan mellan könen,

UPPMANAR EUROPEISKA KOMMISSIONEN att

24. i sin nya strategi för jämställdhet efter 2015, i årsrapporter om jämställdhet mellan kvinnor och män och inom styrningsramen för Europa 2020-strategin, inklusive den årliga tillväxtöversikten och utkastet till gemensam sysselsättningsrapport, ta itu med problemet med pensionsklyftan mellan könen,
25. främja utbytet av god praxis när det gäller åtgärder för att minska pensionsklyftan mellan könen.
-

Hänvisningar

EU-lagstiftning

Rådets direktiv 79/7/EEG av den 19 december 1978 om successivt genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om social trygghet (EGT L 6, 10.1.1979, s. 24).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/54/EG av den 5 juli 2006 om genomförandet av principen om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet (EUT L 204, 26.7.2006, s. 23).

Rådets direktiv 2010/18/EU av den 8 mars 2010 om genomförandet av det ändrade ramavtalet om föräldraledighet som ingåtts av BusinessEurope, UEAPME, ECPE och EFS och om upphävande av direktiv 96/34/EG (EUT L 68, 18.3.2010, s. 13).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/41/EU av den 7 juli 2010 om tillämpning av principen om likabehandling av kvinnor och män som är egenföretagare och om upphävande av rådets direktiv 86/613/EEG (EUT L 180, 15.7.2010, s. 1).

Rådets slutsatser

Alla relevanta rådsslutsatser, inbegripet slutsatser som antagits om översynen av handlingsplanen från Peking³, och särskilt följande:

"Jämställdheten i EU: Vägen framåt efter 2015. En utvärdering av Pekingplattformens genomförande under 20 år. Slutsatser från Europeiska unionens råd och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om översynen av medlemsstaternas och EU-institutionernas genomförande av Pekingplattformen" (16891/14).

Rådets slutsatser om kvinnor och ekonomi: ekonomiskt oberoende ur perspektivet deltidsarbete och egenföretagande (11050/14).

³ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/tools/statistics-indicators/platform-action/index_en.htm

Rådets slutsatser om europeiska jämställdhetspakten (2011–2020) (EUT C 155, 25.5.2011, s. 10).

Rådets slutsatser om ett stärkt åtagande och intensifierade åtgärder för att minska lönegapet mellan könen och om översyn av genomförandet av handlingsplanen från Peking (18121/10).

Rådets slutsatser om att eliminera könsstereotyperna i samhället (9671/08).

Kommittén för socialt skydd

Report on Pension Adequacy in the European Union 2010–2050 (2012) (10488/12 ADD 1).

<http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?policyArea=&type=0&country=0&year=0&advSearchKey=pensionadequacy&mode=advancedSubmit&langId=en>

Europaparlamentet

Europaparlamentets resolution av den 12 mars 2013 om den ekonomiska krisens inverkan på jämställdhet mellan könen och kvinnors rättigheter (2012/2301(INI)).

Europaparlamentets resolution av den 24 maj 2012 med rekommendationer till kommissionen om tillämpning av principen om lika lön för manliga och kvinnliga arbetstagare för samma eller likvärdigt arbete (2011/2285(INI)).

Europaparlamentets resolution av den 13 mars 2012 om jämställdheten mellan kvinnor och män i Europeiska unionen – 2011 (2011/2244(INI)).

Europaparlamentets resolution av den 28 januari 2015 om jämställdheten mellan kvinnor och män i Europeiska unionen 2013 (2014/2217(INI)).

Europaparlamentets resolution av den 26 oktober 2011 om agendan för ny kompetens och arbetstillfällen (2011/2067(INI)).

Europeiska kommissionen

Report on equality between women and men, 2014, Europeiska kommissionen, GD Rättsliga frågor.
http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/annual_reports/150304_annual_report_2014_web_en.pdf

Opinion of the Advisory Committee on Equal Opportunities for Women and Men on reducing the gender gap in pensions (2014).

Men, Women and Pensions, Platon Tinios, Francesco Bettio och Gianni Betti, i samarbete med Thomas Georgiadis. Rapport finansierad av och utarbetad för Europeiska kommissionen, GD Rättsliga frågor och konsumentfrågor, 2015.

The gender gap in pensions in the EU, 2013 (rapport finansierad av och utarbetad för Europeiska kommissionen, GD Rättsliga frågor).

http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/documents/130530_pensions_en.pdf

En agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner (vitbok), 2012.

<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7341&langId=sv>

The 2012 Ageing Report: Economic and budgetary projections for the EU27 Member States (2010–2060), Joint Report prepared by the European Commission (DG ECFIN) and the Economic Policy Committee (AWG).

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/ee-2012-2_en.pdf

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén: *Strategi för jämställdhet 2010–2015* (13767/10).

EIGE

The gender gap in pensions in the EU: Research note to the Latvian Presidency, 2015.

<http://eige.europa.eu/content/document/gender-gap-in-pensions-in-the-eu-research-note-to-the-latvian-presidency>